

Otroške igre iz Škofje Loke in njene okolice

Kot mentorica otroške folklorne skupine, učiteljica razrednega pouka in soavtorica zbornika, ki je izšel ob 1000-letnici vasi Godešič, kjer sedaj živim, sem vrsto let zbirala različno gradivo o življenju naših prednikov iz Škofje Loke in njene okolice.

Zapisovala sem tudi igre, s katerimi so si otroci krajšali čas, kadar niso bili zaposleni z delom. Vedno se je ob druženju zbralo veliko otrok, število ni bilo pomembno, vsak, ki je prišel, se je vključil v igro. Vaški otroci so se igrali na dvoriščih, skednjih, pod kozolci, na senikih, bližnjih travnikih, v sadovnjakih in gozdovih. Loški (mestni) otroci pa so se igrali v »pasjem skretu« - trikotnem prostoru pred Homanovo hišo - in na prostoru desnega brega Selščice pred njenim izlivom v Soro, ki so ga imenovali »rajtšola«. Zgodovina »rajtšole« se začne po bitki pri Custoci v Padski nižini, ko se je garnizon avstro-ogrske vojske vračal po Poljanski dolini in se ustavil v Loki. Vojaki so bili nastanjeni v Jesharni, konje pa so imeli privezane pod kostanji na tem prostoru. Tam so jih vsak dan jezdili in urili in zato

Rotka Košir, Stara Loka, 1932.

(hrani: Loški muzej Škofja Loka)

poimenovanje »rajtšola«. Kasneje se je ta prostor spremenil v otroško zbirališče, kjer so se otroci igrali mnoge spodaj opisane igre.

Poklopčkanje

To je bila zelo priljubljena igra skrivanja in lovljenja. Z izštevanko so izbrali nekoga, da je mižal. Glavo je naslonil na drevo ali steno, se pokril z dlanjo čez oči, štel do 50, ostali pa so se medtem skrili. Ko je mižeči prenehal šteti, je rekel: »En, dva, tri – kdor ni skrit, ta miži.« Prišel jih je iskati, kogar je videl, je tekel do mesta štetja in ga takole poklopčkal: »En, dva, tri, Tomaž, ti mižiš.« Iskal je naprej, skriti otroci pa so ga poskušali poklopčkat. Z »mižanjem« je nadaljeval prvi poklopčkan. Velikokrat so se tako dolgo iskali, da se je marsikdo zaradi dolgega čepenja kar sam prikazal.

Gnilo jajce

Igrali so se na prostem, otroci so naredili krog in počepnili. Eden je z robcem v roki hodil po zunanjem delu kroga in govoril: »Kdor se ozira, jo po hrbtu dobi.« Nekomu od čepečih je spustil robec na tla in tekel naprej. Če je ta robec otipal, je moral tistega, ki mu ga je nastavil, uloviti, preden pride okoli kroga do mesta, kjer mu je bilo »gnilo jajce« (robec) podtaknjeno. Če je bežečega ujel, je bil potem ta gnilo jajce, to je tisti, ki je čepel na sredini kroga, lovec pa je naprej nosil robec. Iz kroga ga je lahko rešil šele tisti, ki bodisi ni opazil robca za svojim hrbtom ali se je oziral okoli sebe.

V štirncu glejte

Otroci pri igri »v štirncu glejte« na Historialu, Škofja Loka, 2011, na vrtu škofjeloškega gradu. (zasebni arhiv: A. Hafner)

Podobna kot gnilo jajce je igra v štirncu glejte (štirna je vodnjak, kjer so črpali vodo). Z izštevanko so s kamenčkom, krpo ali robcem nekoga izbrali. Ostali so sklenili krog, se sklonili, kakor da gledajo v štirno, in gledali proti sredini. Po zunanjem robu kroga je hodil izbrani in z monotonim glasom ponavljal:

*»V štirncu glejte,
v štirncu glejte,
kako se bleš´i,
kdor se ozira,
jo po hrbtu dobi.«*

Skrivoma so se ozirali, kaj se je dogajalo za hrbtom. Če so se ozirali preveč, so jih lahko dobili po hrbtu. Tisti, ki je hodil ob krogu, je na tla neopazno spustil kamenček, hodil dalje ter ponavljal besedilo. Če je tisti, za čigar hrbtom je bil kamenček, kamenček opazil, ga je moral hitro pobrati in steči. Tisti, ki ga je izpustil, pa je moral biti tako hiter, da je zasedel izpraznjeno mesto v krogu. Če mu to ni uspelo in ga je ta iz kroga ujel, mu jih je naložil po hrbtu. Pregarjalci so se menjali, igra se je ponavljala, dokler niso bili na vrsti vsi. Včasih pa so se igre tudi prej naveličali ali se sprli med seboj.

Za tiče prodajat

To igro so se največkrat igrali na podu. Eden je skrnil namišljeno gnezdo (skupaj je zvil malo trave ali sena), ostali so morali ven in potem so gnezdo vsi iskali. Tisti, ki ga je našel, ga je naslednji skrnil in ga mu ni bilo treba več iskati.

Včasih pa so iskalcu gnezda pomagali z besedama »topl´, hladn´«. Toplo je pomenilo, da je blizu skritega gnezda, hladno pa, da se od njega oddaljuje.

Trden most

Več je bilo otrok, zanimivejša je bila igra. Dva otroka sta z iztegnjenima rokama v zraku držala most. Izbrala sta si dva predmeta. Ko je prišel »vlak« z ostalimi otroki do mostu, je vodja vlaka vprašal: »A je kej trden most?« Ko sta igralca mostu pritrdila, je spraševal naprej: »A gre lahk´ naša vojska skoz´?« Igralca mostu sta mu ponovno pritrdila: »Lahk´, sam´ ta zad´nga pobka boma pa ujel´.« Zadnjega

Otroci pri igri »trden most« na Historialu, Škofja Loka, 2011, na vrtu škofjeloškega gradu. (zasebni arhiv: A. Hafner)

otroka sta ujela in ga tiho vprašala, katerega od ponujenih predmetov ima raje. Če je otrok na desni strani mostu izbral npr. jabolko, otrok na levi pa srnico, ujeti otrok pa si je izbral jabolko, je šel na desno stran mostu. Tako se je ponavljalo, dokler ni prišel na most zadnji v koloni. Tedaj sta dvignila roke, otrok je tekal pod mostom, ostali pa so vzklikali: »Ponedeljek, torek, sreda, četrtek, petek, sobota,« pri nedelji pa sta ga ujela. Tudi zadnji je moral odgovoriti na vprašanje, kaj si želi. Potem so se »vagali«; otroka na mostu sta se tesno prijela za roke, ostali, ki so bili za njim, pa za pas. Vsi so napeli mišice in vlekli nasprotnike k sebi, da bi jih premagali. Tista stran, ki se je pretrgala ali padla, je igro izgubila.

Kamenčke talat

Otroci so se posedli v ravno vrsto, največkrat na hlod, nizko ograjo ali kar na tla. Eden je bil prodajalec, drugi uganjevalec. Roke so sklenili v naročje in za toliko razprli dlan in prste, da je »talalec« kamenčka lahko segel mednje. Prodajalec je šel nad njihovimi rokami in govoril: »Podam, podam kar sam rad imam.« Med govorjenjem je enemu spustil kamenček v roke. Uganjevalec, ki je stal malo vstran, je moral ugotoviti, kdo ga ima v rokah. Če je uganil pravega, je ta takoj stekel naokoli, uganjevalec pa ga je lovil. Če je pobegli zasedel svoj prostor, preden ga je uganjevalec ujel, je moral spet uganjevati.

Kadar pa so se to igro igrale samo dekleta, so »talale rinčke« (prstane) in govorile: »Rinček talam, dobr´ ga skrij.«

Kapcinar je kapco zgubu

V Škofji Loki imajo svoj samostan tudi kapucini, zato je bilo igranje te igre zelo priljubljeno. Pri njej je sodelovalo različno število igralcev. Izbrali so »gospoda kapcinarja«. Vsak si je našel tri predmete in jih spravil v žep. Določili so si šaljiva imena, ki so jim pripadala po njihovi naravi, obleki ali pa kar tako: »ta kisl«, »ta pegast«, »ta r´men«, »ta sikn«, »ta teč´n« ...

Igro prične gospod kapcinar: »Gospod kapcinar je kapco zgubu, kdor jo najde, naj jo da nazaj! Ta teč´n!« Ogovorjeni vpraša: »A jest?« »Ti ja,« odgovori gospod kapcinar. »Jaz pa že ne«, še vedno ugovarja prvi. Kapcinar vpraša: »Kdo pa drug?« »Ta sikn,« pokaže na naslednjega. Ta se tudi izmika in pokaže na naslednjega z enakimi besedami. Tako se nadaljuje, dokler se nekdo ne zmoti pri imenu.

Pogovor teče vedno hitreje, zato morajo biti sodelujoči zelo pozorni, da se jim ne zaplete jezik. Komur se to zgodi, mora kapcinarju dati en predmet (npr. oreh, storž, kamenček ...). Ko kapcinar zbere vse predmete, deli kazni. V roke vzame enega od izbranih predmetov in ga skrije. Ostale vpraša, kakšno kazen naj dobi tisti, čigar predmet drži v roki. Igralci si izmišljujejo čimbolj zanimive in šaljive kazni, ki jih mora izbrani tudi izpolniti.

Klince bit

To je bila igra, pri kateri so fantje in dekleta preizkušali svoje znanje in moč ter se, predvsem fantje, postavljali pred dekleti. Igralci so se postavili v vrsto, pred njo so narisali črto, nekaj metrov za njo pa še eno. Večja ko je bila razdalja med črtama, težje jo je bilo premagati. In kako so jo premagovali? V roki so imeli krajšo ošiljeno vrbovo ali leskovo palico in loparček ali leseno deščico. Zašiljeno palico so vrgli v zrak in jo z loparjem odbili. Če je pristala za oddaljeno črto, je bilo to dobro; dlje za črto se je zapičila, boljši metalec je bil in bolj se je postavljajl pred ostalimi.

Otroci pri igri »klince bit« na Historialu, Škofja Loka, 2011, na vrtu škofjeloškega gradu. (zasebni arhiv: A. Hafner)

Koza klanf

To je bila zelo priljubljena igra, pri kateri je sodelovalo veliko otrok; igrali so se pred steno ali ograjo. Včasih so prostor ogradili tako, da so s palico narisali krog/prostor. Na določeno razdaljo od črte, za katero so se igralci prej dogovorili, so postavili večji kamen, nanj pa manjšega, namesto kamna je dobro služilo tudi poleno, in tako so dobili kožo. Z izštevanko so določili

Otroci pri igri »koza klanf« na Historialu, Škofja Loka, 2011, na vrtu škofjeloškega gradu. (zasebni arhiv: A. Hafner)

pastirja, ki je pazil na kozo. Ostali igralci so se s polenom v roki postavili za črto in poskušali zbiti kozo. Kdor jo je zadel, je dobil točko. Pastir je moral hitro postaviti kozo nazaj in med tem so igralci, ki so že metali, a zgrešili, lahko pobrali svoje poleno. Tudi ti so morali biti zelo hitri, saj jih je pastir v svojem prostoru lahko lovil. Če je bil v postavljanju kože dovolj hiter, je lahko ujel najpočasnejšega otroka s polenom in se znebil svojega sramotnega položaja. Metalec le takrat ni bil ujet v pastirjevem prostoru, ko je v roki držal poleno in se z njim dotikal zemlje, pastir pa je lahko lovil le do črte. Kadar je bila koza podrta, so otroci kričali: »Kozu ščije, kozu ščije.«

Skopc

Igrali so se v sadovnjaku, vsak si je izbral drevo in se postavil k njemu. V sredi pa je stal deček – »skopc«. Otroci so si namigovali med seboj in si menjavali prostore, »skopc« pa je prežal, kdaj bo kje izpraznjeno mesto in ga skušal zasesti. Tisti, ki je pri menjavi prostorov ostal brez drevesa, je postal »skopc« in igra se je nadaljevala.

Škarjice brust

Igra izhaja iz tistih časov, ko so po hišah hodili brusilci nožev in škarij. Je podobna igra kot skopc, le da brusilec škarjic hodi od enega do drugega, striže s kazalcema in govori: »A ´mate kej škarij za nabrus ´t?« Medtem ko on pred nekom stoji, se ostali menjajo in brusač oprezuje za praznim mestom oziroma drevesom. Tisti, ki ostane brez drevesa, brusi naprej.

Ravbarji in žandarji

Igrali so se večinoma fantje. Razdelili so se v dve enakovredni skupini in se vnaprej dogovorili, na kako velikem območju bo igra potekala. Pri delitvi na ravbarje in žandarje pa so tudi goljufali, zlasti kadar naj bi bili skupaj fantje, ki se že po ljudskem izročilu niso najbolj razumeli (npr. Puštalci in fantje s Placa).

Eden od igralcev se je sklonil naprej in sklenil roke v naročje, drugi je stal za njegovim hrbtom in je ob vsakomur, ki ga je »pobunkal« – potrepljal po zadnji plati, mižečega vprašal: »Bum, bum, kdo je ta?« Mižeči je odgovoril: »Žandar.« Ali: »Ravbar.« Mižeči je približno je vedel, koliko je fantov in kolikokrat mora reči žandar ali ravbar, da jih bo razdelil na polovico. Spraševalec pa je včasih, kljub določilu mižečega, z rokami nakazoval, v katero skupino naj se določeni postavi, čeprav je mižeči ukazal drugače; po tej goljufiji so bili skupaj tisti, ki so želeli biti in skupaj.

Skupina ravbarjev se je skrila, medtem ko so žandarji ob steni ali drevesu mižali in šteli do 50, 100 ... Žandarji so določili prostor, ki je predstavljal zapor,

vanj so pripeljali polovljene ravbarje. V zaporu je žandar pazil, da jim ravbarji niso ušli ali da jih neujeti niso prišli rešit. Vsakega ujetega ravbarja se je žandar moral dotakniti oziroma ga ujeti. Igra je bila končana, ko je bil ujet zadnji ravbar, večkrat pa se je končala že prej, če sta se skupini med igro sprli.

Nožkanje

V začetku prejšnjega stoletja je bila med fanti zelo priljubljena igra z nožki, v njej je sodelovalo več fantov. Ker jim starši niso dovolili imeti nožičev, so jih od doma večkrat odnesli skrivaj. V zemljo so jih metali iz različnih položajev: z glave, nosu, brade, s komolca, prstov na roki pa tudi s popka, kolena, pete ... Nož se je moral v zemljo zapičiti navpično in tisti, ki mu je to največkrat uspelo, je bil zmagovalec. Igra se je nadaljevala z leseno palčko – s »cvečkom« ali »klincem«. Zmagovalec je lahko največkrat (npr. 3-krat) udaril z nožičem po »klincu« in ga tako zabil v zemljo (kolikokrat je smel udariti, so se dogovorili že vnaprej). Drugo uvrščeni je udaril enkrat manj kot prvi, tretji dvakrat manj in tako dalje. Zadnji, poraženec, pa je moral »klinc« iz zemlje izvleči z usti .

Svinjo past

Igro »svinjo past« so se fantje igrali na dvorišču ali travniku. Na obodu – krožnici večjega kroga so naredili manjše jamice. Vsak igralec je v eno od njih dal daljšo palico. Eden od igralcev ni imel svoje luknje, le palico in »svinjo« (kos lesa ali žogo iz cunj), ki jo je vrغل v krog. V sredini kroga je bila večja jama, kamor so skušali pripeljati »svinjo«; zmagal je tisti, ki mu je to uspelo.

Igralci so palice držali v svojih jamicah in skušali pastirju s palico izbiti »svinjo« iz sredine. Med seboj so si nagajali tako, da so takoj, ko je nekdo dvignil palico iz svoje jamice, tja dali svojo palico. Tako so med seboj hitro menjali jame in s tem omogočili pastirju, da je spet pripeljal svojo »svinjo« v sredino kroga, nazaj v svinjak.

Nikoli nista smeli biti dve palici v eni jamici. Tisti, ki je zaostal, je moral potem iti past »svinjo«, ostali so mu nagajali: »Svinjski pastir – fuj, fuj ...«

Med dvema ognjema

Tudi danes je ta igra še vedno zelo priljubljena. Otroci so razdeljeni v dve enakovredni skupini, označijo dve enako veliki polji. Vsaka skupina izbere odposlanca. Igralci v polju si z njim podajajo žogo in skušajo zadeti igralce v nasprotnem polju. Tisti, ki prvi zadenejo vse nasprotno igralce, zmagajo. Včasih niso imeli prave žoge, naredili so si jo kar iz nogavic, cunj ali svinjskega mehurja.

Izdelovanje oblekic iz lapuha

Deklice so hodile ob potoke opazovat, kdaj bodo lapuhovi listi dovolj veliki, da bodo iz njih lahko izdelovale oblekice. Ko so bili listi največji, so jih rezale, strigle, oblikovale in spenjale s pomočjo borovih iglic. Tekmovale so, katera bo naredila lepšo oblekico in ji bo bolj pristajala.

Metanje kamenčkov – žabice

Fantje so mnogokrat na skrivaj lovili ribe. Lovili so jih z roko, predvsem tiste, ki so se skrivale pod skalami. Ob ribolovu je bilo priljubljeno metanje kamenčkov v vodo. Stali so v vodi in vrgli prodnik, ki je moral biti čimbolj ploščat. Trudili so se, da so ga vrgli tako, da se je kamenček odbijal od vodne gladine in posnemal skakanje žab. Verjeli so, da je ura toliko, kolikorkrat se je kamen odbil od vode.

Otroci na kopaljšču v Vincarjih, Škofja Loka, po letu 1918. (hrani: Loški muzej Škofja Loka)

Krašenje grobov

Pripovedovali so mi, da so si ob prazniku vseh svetih dekleta krajšale čas s krašenjem zapuščenih grobov. Ob koncu oktobra so se odpravile proti Crngrobu, kjer so nabrale poseben mah in enolistno praproto. Zapuščene grobove so uredile tako, da so najprej porezale suho travo in jo znosile stran (včasih so imeli vsi grobovi samo travnato rušo, brez betonskih ali marmornatih okvirjev). Na gomili so iz praproti naredile zvezdice ali srčke. Na sredino so postavile kamenček, da je oblika ostala trdna, čezenj pa položile mah, da so ga skrile. Dan po vseh svetih ni bilo pouka, zato so bila dekleta lahko ves čas na pokopališču. Na nekaterih grobovih bogatih ljudi je bilo veliko »vs svetarc« (krizantem), zato so tam potrgale

samo cvetove in na zapuščenih grobovih iz njih naredile križ. Tam, kjer je gorelo več sveč, so po eno vzele in jo prinesle na grob, kjer ni bilo nobene. Fantje pa so nabirali ostanke voska, ki so ga porabili za izdelavo bakel za božič.

Nabirka prešč

Marta Igličar (doma z Godešiča) mi je pripovedovala, kako so otroci po vasi »fehtali« prešce.

Pred vsemi svetimi so kmečke gospodinje pekle prešce, to so bili majhni hlebčki kruha, pečeni iz »soršce« (pol ržene in pol pšenične moke). Otroci revnejših družin so na dan vernih duš hodili po hišah prosit te prešce. Ko so prišli k hiši, jim jih je gospodinja dala, otroci pa so se zahvalili z »boglonej.« To pohajkovanje od hiše do hiše pa je bilo zanimivo tudi kmečkim otrokom, vendar si niso upali prosit v domači vasi, kjer so jih poznali, zato so šli v sosednjo vas Reteče.

ZIMSKE IGRE

Sankanje

V zimskem času je bilo posebno priljubljeno sankanje. Pravih sank ni imel nihče, vsak se je znašel po svoje, samo da je šlo čim hitreje. Moja mama Francka Pokorn, ki je bila doma v Breznici pod Lubnikom, se spominja, kako ji je brat izdelal sani. Iz ploha je izrezal stranske krivine in jih okoval s starimi, odsluženimi

Loški fantje in dekleta se sankajo, Škofja Loka, 1925. (hrani: Loški muzej Škofja Loka)

»šinami« lojtrnika. Na stranice je bil pribit ploh, na katerega si se usedel. Med stranskima krivinama so bile pribite lesene prečke, ki so sani vezale, spredaj je bila pritrjena stranica za vlečenje. Bile so tako velike, da sta se lahko peljala dva otroka, vendar tako težke, da sta jih mlajša otroka zelo težko vlekla. Podnevi so se sankali mlajši otroci, zvečer – posebno ob polni luni – pa starejši fantje in dekleta, in sicer s sanmi, ki so bile namenjene vleki butar ter drv iz gozda.

Gojšklanje s šteklačem

V zimskem času, ko so bajerji zaledeneli, so se otroci želeli drsati. Denarja za drsalke ni bilo, zato so si naredili »gojškle«. Izrezali so jih iz lesa, in sicer v obliki žemlje. Na sredo so pritrdili staro nabrušeno pilo, na enem delu so izvrtali luknjice, skozi katere so potegnili vrstico, da so si jo lahko spredaj privezali okoli stopala, zadaj pa okoli gležnja. Da pa so se lahko drsali, so si pomagali z visoko palico, približno tako veliko kot drsalec, imenovano »šteklač«. Palica je imela spodaj pribit žebelj, ki se je pri odruvanju zapičil v led. Drsalec je palico držal z obema rokama in se z njo odruval. »Gojškle« so imeli večinoma fantje, deklice pa so imele na čevljih nabite žbice (žeblje s kapco) ali pa obute cokle in so se drsale kar z njimi.

VELIKONOČNE IGRE

Tilčanje in valjenje pirhov

Na velikonočno nedeljo, še posebno v ponedeljek, je bilo najbolj zanimivo po vseh vrtovih in dvoriščih, kjer se je veliko otrok, mladine in odraslih zbralo pri »tilčanju« in valjenju pirhov. Še posebej je bilo v teh dneh zanimivo v vaški trgovini »Pri Tonk« na Godešiču, kjer se je vedno zbralo veliko ljudi. Kdor je imel denar, je v kupil pomaranče za sekanje. Pomarančo so položili na tla, najbolje v kakšen kot, da se ni valila. Postavili so se vstran na določeno razdaljo in vanjo metali kovanec. Komur je kovanec ostal v pomaranči, jo je dobil.

Pomaranče so dobili tudi tako, da se je zbrala skupina, npr. petih. Vsak je dal manjšo vsoto denarja in tako imel pravico do žrebanja. Iz vrečke so vlekli številke in tistemu, ki je potegnil najvišjo, je pomaranča pripadla.

Niso pa sekali samo pomaranč, ampak tudi pirhe; temu so rekli »tilčanje«. Pirh so postavili v kot in vanj metali kovance, za katere ni bilo nujno, da so bili še veljavni. Nekateri so se zelo trudili in poskušali nagniti celo telo naprej tako, da so se po metu kovanca komaj ujeli na roke. Za to igro so vzeli večja jajca, tudi račja.

Nekateri pa so pirhe kotalili. Na zaboj ali ob klopco so prislonili dve vzporedni letvici, ali »ploh« za pranje perila, med katerima je bila tolikšna razdalja, da se je pirh lahko valil. Ponekod so naredili poseben žleb (dve pravokotno zbiti deščici),

ki so ga prav tako prislonili na zaboj. Tekmovali so, komu se bo pirh najdlje odkotalil. Nekateri so se pa igrali tako, da so poskušali pri valjenju razbiti nasprotnikov pirh in komur je to uspelo, ga je dobil.

Fucanje

Ko so fantje postali malo večji in že imeli svoj denar, so za veliko noč »fucali« s kovanci. Določili so razdaljo, s katere so jih metali k steni. Vsak je imel toliko poskusov, kolikor si je pač upal oziroma kolikor je imel kovancev. Tisti, ki je vrgel najbližje steni, je zmagal. Pobral je vse kovance in imel pravico do stresanja (v pesteh je stresel kovance in jih spustil na tla). Še prej pa je določil, kateri kovanci bodo njegovi: tisti, ki bodo imeli zgoraj številko ali tisti z grbom. Kovance, ki so ostali na tleh, je tresel drugi najbližji, nato tretji, dokler jih ni zmanjkalo.

Trkljanje pirhov na veliki ponedeljek, Leskovicca, 1989.
(hrani: Loški muzej Škofja Loka)

INFORMATORJI:

Mira Krek, roj. Šifrer, Žabnica, 1935–2005.

Zvezdana Zadnik, 1919–2011.

Dr. France Štukl, roj. 1942.

Marta Igljučar, roj. Hafner, Godešič, 1935–2007.

Angela Pokorn, roj. Šnajder, Vešter, 1901–2006.

Francka Pokorn, roj. Habjan, 1943.

VIRI IN LITERATURA:

Koza klanf, otroške družabne igre naših dedkov in babic. Škofja Loka : Turistični krožek,

OŠ Ivana Groharja Škofja Loka, 2001.

Rokopisi Mire Krek in Zvezdane Zadnik s pogovorov z varovanci Centra slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka, 1989.